

Franse boeren krijgen betaald voor ecosysteemdiensten

Inspiratiesheet voor nieuwe verdienmodellen

Beschermen van bronwater

In de jaren tachtig constateerde het Franse Vittel (onderdeel van Nestlé Waters), één van de grootste bronwaterproducenten ter wereld, dat de waterkwaliteit in hun waterwingebied in Noordoost-Frankrijk afnam. Dit kwam door toenemende hoeveelheden nutriënten in water, afkomstig van boeren gevestigd in het waterwingebied. Om de waterkwaliteit te waarborgen en te verbeteren, besloot Vittel de boeren in kwestie (vooral melkveehouders) via een programma te betalen wanneer zij hun landgebruikspatiënten aanpassen om zo de nutriëntenemissies te reduceren. Het programma werd een succes, onder meer omdat het programma voor alle betrokken partijen voordelen oplevert: Vittel kan de waterkwaliteit waarborgen terwijl boeren worden beloond voor hun inspanningen.

2. Wie betaalt?

Het programma wordt voornamelijk gefinancierd door Vittel. De modernisering van de stallen (zie box 3 en 4) wordt voor 30% gefinancierd door de Franse 'waterschappen'. De overige 70% is afkomstig van Vittel.

Agrivair implementeert het programma

Om het programma te implementeren, is Agrivair opgericht (dochteronderneming van Nestlé Waters). Agrivair leidt de onderhandelingen met de boeren, adviseert en begeleidt de boeren, en controleert of de boeren de gemaakte afspraken naleven.

1. Waar?

3. Waarvoor wordt betaald?

In het programma worden boeren in feite beloond wanneer zij bijdragen aan het waarborgen en het verbeteren van één specifieke ecosysteemdienst: waterkwaliteit. Om dit doel te realiseren, wordt de deelnemende boeren gevraagd om meerdere maatregelen te nemen, zoals:

- stoppen met het telen van maïs voor veevoer en maïs vervangen door luzerne en hooi
- composteren van dierlijke mest voor toediening op percelen
- de veebezetting verminderen tot maximaal één koe per hectare
- stoppen met het gebruik van landbouwchemicaliën, zowel kunstmest als pesticiden
- moderniseren van stallen voor betere mestverwerking zodat minder nitraten naar het grondwater uitspoelen.

In ruil voor het nemen van deze maatregelen ontvangen boeren een beloning (zie box 4).

4. Wat wordt er betaald en hoeveel?

Kwijtschelding van schulden voor grondverwerving en toegang tot grond in eigendom van Vittel (een noodzakelijke voorwaarde om het aantal koeien te kunnen verminderen naar maximaal één koe per hectare).

Maximaal 150.000 euro per bedrijf om de kosten van nieuwe landbouwmachines (zoals hooibouwmachines) en de modernisering (voor mestverwerking) van gebouwen te dekken.

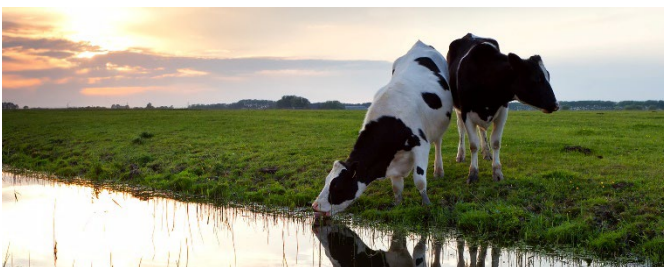
Subsidies van gemiddeld 200 euro/ha/jaar gedurende vijf jaar, bedoeld om het inkomen van de boeren tijdens de overgangperiode aan te vullen. Het exacte bedrag wordt per bedrijf onderhandeld.

Gratis arbeid (verricht door Agrivair) voor het uitrijden van compost (zie box 3) om ervoor te zorgen dat de juiste hoeveelheden (jaarlijks vastgelegd per perceel per bedrijf in individuele bedrijfsplannen) compost per perceel worden toegediend.

Gratis technische assistentie (verleend door Agrivair) bij het nemen van maatregelen (zie box 3) en toegang tot nieuwe sociale en professionele netwerken.

5. Hoelang wordt er betaald?

Vittel sluit individuele contracten af met de boeren. Om de risico's die de boeren nemen te verminderen, is er gekozen voor langetermijncontracten met een duur van 18 tot 30 jaar. Contractvoorwaarden zoals de tijds-horizon, subsidies tijdens de overgangperiode (bedoeld om het inkomen van de boeren tijdens de overgangperiode naar een nieuwe bedrijfsvoering te garanderen) en investeringen in gebouwen en landbouwmachines worden met elke deelnemende landbouwer besproken en dienovereenkomstig aangepast.

Programma uitgerold in België

Inmiddels voert Agrivair een vergelijkbaar programma uit in de Belgische plaats Etalle, om het waterwingebied van het Belgische bronwatermerk Valvert (ook onderdeel van Nestlé Waters) te beschermen. [De deelnemende boeren passen vergelijkbare landbouwpraktijken toe als in het Vittel-programma.](#)

6. Hoe wordt er gemonitord?

- Om de naleving van de contracten te garanderen, monitort Agrivair de maatregelen die de boeren nemen (zie box 4).
- De waterkwaliteit in het waterwingebied wordt dagelijks gecontroleerd in het laboratorium van Vittel.

Referenties

- Bingham, L.R. 2021. Vittel as a model case in PES discourse: Review and critical perspective. *Ecosystem Services*. 48, 1-16.
- Laurans, Y., Leménager, T., Aoubid, S. 2012. Payments for Ecosystem Services: From Theory to Practice – What are the Prospects for Developing Countries? Agence Française de Développement.
- Oosterhuis, F., Ruijs, A. 2015. Ecosysteemdiensten in buitenlands beleid – Invloed op beleid enkele praktijkvoorbeelden. Planbureau voor de Leefomgeving.
- Perrot-Maître, P. 2014. The Vittel Case: A public-private partnership in the mineral water industry. Prepared for the Multi-stakeholder dialogue 12-13 September 2013 FAO, Rome.

Meer informatie

Alfons Beldman
T +31 (0)320 29 35 40
alfons.beldman@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

DISCLAIMER: dit factsheet is een weergave van de pilot en niet van de uiteindelijke impact op het inkomen van de boer of het effect op duurzaamheid.

2022-062